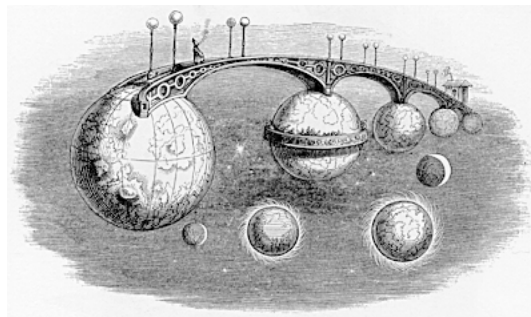

Workshop constellerend vertellen

Als organisatieprofessional probeer je zo goed mogelijk doelgericht te handelen, of het nu om veranderen of om organiseren gaat. Tegelijk ervaren we vaak dat ons werk zich afspeelt in krachtenvelden die onze inspanningen andere gevolgen doen krijgen dan beoogd. Door een constellatieve vertelling te maken krijg je meer zicht op deze krachtenvelden, en op de samenhang (of het gebrek aan samenhang) tussen het handelen van actoren daarin.

De constellatieve vertelwijze is een methode die ontwikkeld is door Alexander Kluge, waarbij hij voortbouwt op het Passagenwerk van Walter Benjamin. Bij Kluge is het een poging de Duitse geschiedenis te verwerken, en openingen te vinden voor menselijke sturing op het verloop van een geschiedenis. Voor elke geschiedenis geldt eigenlijk: het had ook anders kunnen gaan. Zijn vertellingen prikkelen de verbeeldingskracht en de mogelijkszin van de lezer. Hij breekt met de lineaire vertelwijze, die hij vergelijkt met de tekening van Grandville. Deze beeldt een brug af tussen de planeten, waar je gezellig overheen kunt lopen. In werkelijkheid trekken de gravitatievelden deze brug in een oogwenk kapot. Er is een niet-lineaire vertelwijze nodig, die de gravitatievelden erkent en toch nog gezellig is.

Mijn achtergrond is advieswerk in en onderzoek naar organisatieontwikkeling. Werkend in de industrie ontdekte ik dat er momenten zijn waarop het wereldtoneel en de interactie tussen bijvoorbeeld twee managers elkaar direct beïnvloedden. Deze ontdekking heeft iets overweldigends: ons speelveld is opeens heel groot, terwijl ons gevoel van invloed zo klein is.

De belofte van de constellatieve vertelwijze is dat het een verhaal voortbrengt dat de grotere samenhang laat zien en toch plezier geeft. De belofte is niet dat de feiten kloppen: een verhaal bevat nu eenmaal fictie.

Ik zou het leuk vinden dit met een groepje van circa 5 mensen uit te proberen. In circa 7 workshops maken we elk een constellatieve vertelling over een geschiedenis in onze organisaties. Daarbij laten we ons niet alleen door Kluge inspireren, maar ook door Nederlandse schrijvers. Aan de hand van

Thierry & Schuiling

organizational learning

drie thema's: hoe kies je 'momenten' in de vertelling; hoe beschrijf je actoren; hoe positioneer je jezelf als verteller? Het programma zou er zo uit kunnen zien:

Workshop 1: Iedere deelnemer begint zijn verhaal te vertellen. Een soort nul-versie die we in elke volgende workshop verder ontwikkelen. We bespreken de methode van Kluge, aan de hand van twee artikelen die ik daarover heb gepubliceerd en aan de hand van twee in het Nederlands vertaalde verhalen van Kluge. Ook bespreken we het programma van de volgende workshops. Hieronder mijn voorstel.

Workshop 2: Waarden, optimisme/pessimisme en geschiedenis. We lezen het boekje *Onbehagen* van Bas Heine. Welke momenten kiest hij, welke actoren voert hij op en hoe positioneert hij de verteller?

Workshop 3: Lezen en bespreken van *Hoe alles moet beginnen* van Thomas Verbogt. Hij werkt veel met het begrip 'moment'. Hoe selecteert hij momenten, hoe karakteriseert hij ze en hoe rijgt hij ze aaneen?

Workshop 4: Lezen en bespreken van *Titaantjes* van Nescio. Hij is bij uitstek een meester in het beschrijven van actoren.

Workshop 5: Lezen en bespreken van *De heilige Rita* van Tommy Wieringa. Hij heeft zich veel moeite getroost om de positie van de verteller te begrenzen, vertelt hij in interviews. Laten we in het boek zien hoe dit uitpakt.

Workshop 6: Een van de schrijvers uitnodigen en hem onze verhalen vertellen. Vragen om feedback en suggesties.

Workshop 7: Een punt zetten achter onze verhalen. Aan wie ga we ze vertellen?

Elke workshop duurt drie uur. We nemen hier ook de tijd om te schrijven, niet alleen om te vertellen en van gedachten te wisselen.

Dit is een experiment. Dus een lage prijs, om kosten te dekken.

Interesse? Laten we contact maken: gertjan@tslearning.nl

Gertjan Schuiling